

НАРЕДБА за условията и реда за уведомяване на Агенцията за ядрено регулиране за събития в ядрени съоръжения и обекти с източници на йонизиращи лъчения

Приета с ПМС № 188 от 30.07.2004 г., обн., ДВ, бр. 71 от 13.08.2004 г., изм., ДВ, бр. 46 от 12.06.2007 г., в сила от 12.06.2007 г.

Глава първа

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) С наредбата се определят условията и редът за задължителното уведомяване на Агенцията за ядрено регулиране (АЯР) от лицензианта или титуляря на разрешение за нарушения, инциденти или аварии, наричани по-нататък "събития", в ядрени съоръжения или в обекти с източници на йонизиращи лъчения.

(2) С наредбата се определят също:

1. категориите събития в ядрените съоръжения или в обекти с източници на йонизиращи лъчения, за които се изисква уведомяване на АЯР;

2. изискванията за съдържанието и обхвата на съобщенията и докладите за събитията, включително сроковете за тяхното предоставяне на АЯР;

3. общите изисквания към разследването, анализа и оценката на събитията за определяне на причините за възникването им и коригиращите мерки за предотвратяване на повторното им възникване;

4. условията и редът за използване и разпространение на информацията за събития в ядрени съоръжения или в обекти с източници на йонизиращи лъчения.

Чл. 2. (1) Лицензиантът или титулярят на разрешение уведомява задължително АЯР в сроковете, определени с наредбата, за всички събития, които са класифицирани в една или няколко от категориите по глава втора.

(2) Лицензиантът или титулярят на разрешение може да уведомява АЯР и за други събития, които не са класифицирани в категориите по глава втора, когато прецени, че тези събития са потенциално важни за безопасността на ядреното съоръжение или на обекта с източници на йонизиращи лъчения.

Чл. 3. Лицензиантът или титулярят на разрешение създава система за събиране, регистрация, разследване, анализ и оценка на събитията, възникнали в ядреното съоръжение или в обекта с източници на йонизиращи лъчения, както и за определяне и прилагане на коригиращите мерки за предотвратяване на повторното им възникване.

Глава втора

КАТЕГОРИИ СЪБИТИЯ, ЗА КОИТО СЕ ИЗИСКВА УВЕДОМЯВАНЕ НА АЯР

Чл. 4. Събитията в ядрените съоръжения и в обектите с източници на йонизиращи лъчения, които подлежат на уведомяване съгласно наредбата, се класифицират в следните категории:

1. отклонения от нормалната експлоатация;
2. инциденти;
3. аварии.

Чл. 5. Категорията на отклоненията от нормалната експлоатация (откази, дефекти, грешки, нарушения или недостатъци) включва:

1. намаляване на мощността на енергиен блок на ядрена централа с 25 на сто или повече от нивото на мощността непосредствено преди събитието, което е предизвикано от отказ или дефект на система или компонент, от грешка или нарушение на персонала и/или от външно въздействие;

2. дефект или отказ на компонент, неправилно автоматично действие на система или компонент, дефектна или погрешна електрическа връзка или други причини, като грешка или недостатък на експлоатационна инструкция, които биха могли да попречат за изпълнението на функция по безопасност;

3. задействане на система за безопасност или канал на система за безопасност, което не е свързано с изпълнение на функции по безопасност, включително задействане на система за пожарогасене;

4. отказ на система за безопасност или на канал на система за безопасност, възникнал при планова проверка на работоспособността на системата;

5. автоматично спиране на ядрен реактор на ядрена централа поради нарушаване на работоспособността на отделни системи или компоненти на ядрената инсталация и последвалото задействане на съответните защиты;

6. възникване на риск от изхвърляне на радиоактивни вещества в околната среда (атмосферата и хидросферата) над установените за ядреното съоръжение норми (дозови квоти) за изхвърляне на радиоактивни вещества;

7. земетресения, наводнения или други природни явления или извънредни събития, като: експлозии, пожари, изхвърляне на токсични газове, регистрирани на площадката на ядреното съоръжение или в непосредствена близост до нея, които представляват заплаха за безопасността на ядреното съоръжение и биха могли да доведат до намаляване на мощността на енергийните блокове на ядрена централа или до тяхното спиране;

8. дефекти или откази, открити при експлоатация, техническо обслужване или инспекции на ядреното съоръжение или на обекта с източници на йонизиращи лъчения, които, ако не бъдат отстранени, биха могли в бъдеще да предизвикат повреда на ядреното съоръжение или на съоръженията, системите и компонентите в обекта с източници на йонизиращи лъчения, нарушения на тяхната безопасна експлоатация или изхвърляне на радиоактивни вещества в околната среда;

9. откриване на недостатъци в системата за отчитане и контрол на ядрения материал и на източниците с йонизиращи лъчения;

10. откриване на факти, които показват наличието на потенциална опасност за физическата защита на ядреното съоръжение, ядрения материал и/или обекта с източници на йонизиращи лъчения;

11. природни бедствия, експлоатационни събития и произшествия в обекти с източници на йонизиращи лъчения, които засягат: помещения за работа или съхраняване на радиоактивни вещества; съоръжения, системи и компоненти, съдържащи радиоактивни вещества; транспортни средства за превозване на радиоактивни вещества, и които създават потенциална опасност от замърсяване с радиоактивни вещества, неконтролируемо разпространение на радиоактивни вещества или облъчване на персонала и населението над установените норми;

12. отклонения от разрешен режим на експлоатация на обект с източници на йонизиращи лъчения, включително използване на източници от лицензиант или титуляр на разрешение за извършване на дейности, които не са включени в обхвата на съответната лицензия или разрешение.

Чл. 6. Не се считат за отклонения от нормалната експлоатация на ядрено съоръжение следните събития:

1. намаляване на мощността на енергийния блок на ядрена централа с цел извършване на работи по техническо обслужване, предвидено в технологичния регламент за експлоатация на реакторната инсталация и в инструкциите за експлоатация на системите;

2. намаляване на мощността или спиране на енергийния блок на ядрена централа, предизвикано от извеждане от работа на системи или компоненти за отстраняване на повреди и дефекти по заявка, съгласувана по установения ред не по-малко от 24 часа преди намаляването на мощността или спирането на блока (освен събития, водещи до нарушаването на пределите и/или условията за експлоатация);

3. спиране или намаляване на мощността на енергийния блок на ядрена централа в съответствие с диспечерския график за натоварване на електросистемата поради задействане на противоаварийната системна автоматика или поради нарушения в работата на енергосистемата, както и ако това е предвидено от програмата за пускане на блока;

4. извеждане от състояние на готовност на отделни канали от системите за безопасност, което не е свързано с отстраняване на неработоспособното състояние на елементи от канала, за интервал от време, който е разрешен от технологичния регламент за експлоатация на съответното ядрено съоръжение.

Чл. 7. Категорията на инцидентите включва:

1. събития от категорията на отклоненията от нормалната експлоатация по чл. 5, ако те са причинили:

а) отказ на система за безопасност, който не е довел до повреда на системи или компоненти на ядреното съоръжение или на съоръжения, системи или компоненти на обекта с източници на йонизиращи лъчения;

б) увреждане или вероятност от увреждане на здравето на лица от персонала на ядреното съоръжение или на обекта с източници на йонизиращи лъчения поради облъчване с йонизиращи лъчения;

в) изхвърляне на радиоактивни вещества в помещенията или на площадката на ядреното съоръжение или на обекта с източници на йонизиращи лъчения, което надхвърля установените норми, но при което не е необходимо да се предприемат мерки за защита на населението;

г) замърсяване с радиоактивни вещества или облъчване на лица от персонала с йонизиращи лъчения над установените норми;

2. нарушаване на пределите и условията за експлоатация, определени в технологичния регламент за експлоатация на ядреното съоръжение или в експлоатационните инструкции на обекта с източници на йонизиращи лъчения, в резултат на което:

а) експлоатацията на ядреното съоръжение или на съоръженията, системите и компонентите в обекта с източници на йонизиращи лъчения се извършва по начин, който е в нарушение на пределите и условията за експлоатация;

б) експлоатацията на ядрения реактор на ядрена централа или на съоръженията, системите и компонентите на обекта с източници на йонизиращи лъчения се спира поради достигане или превишаване на пределите или нарушаване на условията за експлоатация, определени в технологичния регламент или в инструкциите за експлоатация;

в) се нарушава пределът, който осигурява целостта (херметичността) на обвивките на топлоотделящите елементи или целостта на компонентите на контура за циркулация на първичния топлоносител на реактора на ядрена централа;

3. падане и/или повреждане на горивна касета или топлоотделящи елементи, касета-екран, поглътител на неутрони или транспортен контейнер, запълнен със свежо (необлъчено) или с отработено ядрено гориво, предизвикани от отказ на система или компонент (включително товароподемни съоръжения, използвани при манипулации с ядрено гориво) и/или от неправилно действие на персонала;

4. пожар в помещения за съхраняване на свежо (необлъчено) или на отработено ядрено гориво;

5. отказ на система или на канал на система за безопасност да изпълни функциите си по безопасност, включително отказ за задействане на автоматична защитна функция или започнало, но незавършено изпълнение на защитната функция, въпреки че съответният параметър превишава предела за безопасност, определен в технологичния регламент;

6. задействане на системите за аварийно охлаждане на активната зона, на локализираща система за безопасност или на предпазни устройства за превишаване на налягането в контура за циркулация на първичния топлоносител на реактора на ядрена централа;

7. загуба на външно електрозахранване на ядрено съоръжение, в резултат на което е задействана системата за аварийно електрозахранване;

8. възникване на ядрено-опасен режим в процеса на спирането (заглушаването) на реактора на ядрена централа или при презареждане и ремонт на ядрената инсталация,

включително опасност от възникване на непредвидена критична маса в активната зона на реактора или извън нея;

9. нарушение или пълна загуба на естествената циркулация на първичния топлоносител през активната зона на реактора при спрян (заглушен) реактор на ядрена централа;

10. попадане на чуждо тяло в контура за циркулация на топлоносителя за охлаждане на активната зона на реактора (първичния топлоносител) на ядрена централа;

11. загуба, кражба или друго неконтролирано (неразрешено) преместване на ядрен материал, радиоактивни вещества (включително радиоактивни отпадъци), както и загуба на сертификат, удостоверяващ вида и активността на радиоактивния изотоп;

12. неразрешено проникване на лица на площадката на ядреното съоръжение или на обекта с източници на йонизиращи лъчения; опит за преминаване на лица или превозни средства през защитните бариери на системата за физическа защита на ядреното съоръжение или обекта, както и други събития, представляващи заплаха за физическата защита;

13. увреждане на здравето или смърт на лица от персонала, настъпило поради трудова злополука на площадката на ядреното съоръжение или на обекта с източници на йонизиращи лъчения.

Чл. 8. Категорията на аварията включва:

1. отказ на система за безопасност на ядреното съоръжение или на обекта с източници на йонизиращи лъчения, който предизвиква нарушения или пълна загуба на някоя от функциите по безопасност, в резултат на което са нарушени проектните предели за повреждане на ядреното гориво и/или нормите за облъчване с йонизиращи лъчения на персонала и населението;

2. сериозно увреждане на здравето или смърт на лица от персонала, което е настъпило или може да настъпи поради облъчване с йонизиращи лъчения;

3. изхвърляне на радиоактивни вещества в околната среда, което причинява облъчване на населението, равно на установените норми за облъчване на населението или превишаващо тези норми, или което изисква прилагането на мерки за защита на населението.

Глава трета

ИЗИСКВАНИЯ КЪМ УВЕДОМЯВАНЕТО НА АЯР ЗА ВЪЗНИКНАЛИ СЪБИТИЯ

Чл. 9. Уведомяването на АЯР за възникнали събития (отклонения, инциденти и аварии) включва:

1. оперативно съобщение за събитието (отнася се само за инциденти и аварии);

2. предварително писмено съобщение за събитието;

3. доклад за резултатите от разследването и анализа на събитието;

4. допълнителен доклад за анализ на събитието.

Чл. 10. (1) Оперативното съобщение се предава в АЯР само при възникване на инцидент или авария от дежурния инженер на ядрената централа или от друго упълномощено длъжностно лице на лицензианта или титуляря на разрешение по телефон, телефакс, електронна поща (или чрез друго средство за връзка, осигуряващо незабавно получаване на информацията) в срок до един час от регистрирането на събитието.

(2) Оперативното съобщение съдържа:

1. пълното наименование на ядреното съоръжение и номер на енергийния блок (за ядрена централа) или наименованието на обекта с източници на йонизиращи лъчения;

2. дата и час на възникване и/или регистриране на събитието;

3. състояние на ядреното съоръжение или на обекта с източници на йонизиращи лъчения преди събитието;

4. кратко описание на събитието и предполагаемите причини;

5. състоянието на ядреното съоръжение или на обекта с източници на йонизиращи лъчения по време на предаването на съобщението;

6. кратка информация за предприетите мерки.

(3) Оперативното съобщение се предава на председателя на АЯР или на упълномощено от него длъжностно лице от АЯР.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 46 от 2007 г.) В случай на инцидент по чл. 7, който може да доведе до авария или да създаде опасност от радиологични последствия за населението или околната среда, както и в случай на авария по чл. 8 оперативното съобщение по ал. 1 се предава също и на оперативния дежурен служител на Главна дирекция “Национална служба Гражданска защита” и на други органи на изпълнителната власт в съответствие с наредбата по чл. 123 ЗБИЯЕ и вътрешния и външния аварийен план.

Чл. 11. (1) Предварителното писмено съобщение за събитието се изпраща в АЯР от упълномощено длъжностно лице на лицензианта или титуляря на разрешение по телекс, телефакс или електронна поща в срок до 24 часа от регистрирането на събитието или в първия работен ден след събитието, ако то е възникнало през неработен ден. Ако телексът, телефаксът или електронната поща временно не работят, предварителното съобщение се предава по телефона, като след това се потвърждава по телекса, телефакса или електронната поща в срок до три денонощия.

(2) Формата на предварителното писмено съобщение се определя от лицензианта или титуляря на разрешение съгласувано с АЯР и включва като минимум следната информация:

1. пълното наименование и оперативно обозначение на ядреното съоръжение и номер на енергийния блок (за ядрена централа) или наименование на обекта с източници на йонизиращи лъчения;

2. дата и час на възникване и/или регистриране на събитието;

3. състояние на ядреното съоръжение или на енергийния блок (за ядрена централа), или на обекта с източници на йонизиращи лъчения преди събитието;

4. кратко описание на възникването, протичането и ликвидиране на последствията от събитието;

5. предполагаемите причини за събитието, включително описание на нарушенията на пределите и условията за експлоатация (ако има такива);

6. оперативни наименования на повредените или отказалите съоръжения, системи и компоненти, място, характер и причина за повредата или отказа;

7. състояния на ядреното съоръжение или на съответния енергиен блок (за ядрена централа), или на обекта с източници на йонизиращи лъчения по време на възникване на събитието;

8. радиационни последствия от събитието (ако има такива);

9. предварителна оценка на събитието по Международната скала за ядрените събития (ИНЕС).

(3) Предварителното писмено съобщение се изпраща на председателя на АЯР или на упълномощено от него длъжностно лице от АЯР.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 46 от 2007 г.) Предварителното писмено съобщение за инцидент по чл. 7, който може да доведе до авария или да създаде опасност от радиологични последствия за населението или околната среда, както и за авария по чл. 8, се изпраща също и на оперативния дежурен служител на Главна дирекция “Национална служба Гражданска защита”, на оперативния дежурен център на Министерството на вътрешните работи и на други органи на изпълнителната власт в съответствие с външния аварийен план.

(5) След изпращането на предварителното писмено съобщение, ако е необходимо или при поискване от АЯР, лицензиантът или титулярят на разрешение е длъжен да информира допълнително АЯР за развитието на събитието и в частност за:

1. всяко по-нататъшно понижаване на нивото на безопасността на ядреното съоръжение или на обекта с източници на йонизиращи лъчения;

2. предварителните резултати от анализа и разследването на събитието;

3. ефективността на предприетите коригиращи мерки;

4. характеристики и/или състояния на съоръжението или обекта, които не са били ясни в момента на откриването и/или регистрирането на събитието.

Чл. 12. (1) Докладът за резултатите от разследването и анализа на събитието, отпечатан на хартия, заедно с всички приложения към него се изпраща в АЯР от упълномощено длъжностно лице на лицензианта или титуляря на разрешение по пощата не по-късно от един месец от регистриране на събитието.

(2) Формата на доклада за резултатите от разследването и анализа на събитието се определя от лицензианта или титуляря на разрешение съгласувано с АЯР и включва като минимум освен информацията по чл. 11, ал. 2, т. 1 и 2 и следната информация:

1. подробно описание на събитието, което съдържа:

а) експлоатационното състояние на ядреното съоръжение или на енергийния блок (за ядрена централа), или на обекта с източници на йонизиращи лъчения преди събитието;

б) начина, по който е било открито и/или регистрирано събитието;

в) описание на хронологичната последователност на развитието на събитието, включително: автоматичното или ръчното задействане на системите за безопасност; хронологична последователност на работата на автоматиката и намесата на оперативния персонал и тяхната оценка; анализ на спазването на инструкциите и процедурите; откази или грешки в процеса на развитие на събитието; диаграми и таблици, показващи изменението на ключовите параметри;

2. оценка на събитието от гледна точка на безопасността (оценка на безопасността):

а) последствия от събитието, включително: нарушение на предели и/или условия за експлоатация; изхвърляне на радиоактивни вещества извън определените граници в помещения на ядреното съоръжение или на обекта с източници на йонизиращи лъчения, на площадката и в околната среда; облъчване с йонизиращи лъчения на лица от персонала и от населението; повреди и откази на съоръжения, системи и компоненти;

б) анализ на важността на събитието от гледна точка на безопасността - определяне нивото на събитието по Международната скала за оценка на ядрените събития (ИНЕС);

в) влияние на събитието върху осигуряването на основните функции по безопасност и върху защитата в дълбочина (нарушение на критични функции по безопасност и действия за възстановяването им, използвани процедури за управление на аварията);

г) потенциални последствия от събитието при други експлоатационни условия;

д) справка относно други подобни събития, които са възникнали по-рано в същото ядрено съоръжение или в обекта с източници на йонизиращи лъчения;

3. причини за събитието:

а) списък на отказите на системите и компонентите и на грешките и нарушенията на персонала;

б) непосредствени (директни) причини за отказите на системите и компонентите и за грешките и нарушенията на персонала;

в) коренни причини за отказите на системите и компонентите и за грешките и нарушенията на персонала;

4. коригиращи мерки:

а) възстановителни, краткосрочни и дългосрочни коригиращи мерки, включително график за тяхното изпълнение, и отговорни длъжностни лица или административни подразделения;

- б) мерки, целящи предотвратяване на повторното възникване на събитието, включително мерки за предотвратяване възникването на събитието при други възможни обстоятелства;

5. списък на приложенията към доклада за резултатите от разследването и анализа на събитието.

Чл. 13. (1) Допълнителният доклад за анализ на събитието се изготвя в случай, че лицензиантът или титулярят на разрешение е открил важна допълнителна информация за обстоятелствата, причините и коригиращите мерки, в резултат на което е прието решение за допълнително разследване и анализ на събитието.

(2) Допълнителният доклад за анализ на събитието, отпечатан на хартия, заедно с всички приложения към него се изпраща в АЯР незабавно след неговото изготвяне и подписване по установения от лицензианта или титуляря на разрешение ред.

(3) Формата на доклада за резултатите от разследването и анализа на събитието се определя от лицензианта или титуляря на разрешение съгласувано с АЯР.

(4) В случай на авария по чл. 8 се допуска коренните причини за отказите на системите и компонентите и за грешките и нарушенията на персонала да бъдат представени в АЯР като част от допълнителния доклад за анализ на събитието, но не по-късно от 4 месеца от датата на възникването на аварията.

Глава четвърта

РАЗСЛЕДВАНЕ, АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА СЪБИТИЯТА

Чл. 14. (1) Разследването, анализът и оценката на събитията в ядрените съоръжения и обектите с източници на йонизиращи лъчения се извършват по ред и в срокове, определени от управителния орган на лицензианта или титуляря на разрешение, като се спазват сроковете за изпращане на докладите за резултатите от разследването и анализа на събитията, определени с наредбата.

(2) Лицензиантът или титулярят на разрешение съставя комисия за разследване и анализ на събитието в съответствие с реда и сроковете по ал. 1.

(3) В комисията за разследване и анализ на събитията, чиято предварителна оценка на важността за безопасността по скалата ИНЕС е равна или е по-голяма от ниво 2, задължително се включват инспектори на АЯР.

(4) Докладът за резултатите от разследването и анализа на събитието се изпраща в АЯР в срока по чл. 12, ал. 1.

(5) Допълнителният доклад по чл. 13, ал. 1 се изпраща в АЯР в срока по чл. 13, ал. 2 и 4.

Чл. 15. Лицензиантът или титулярят на разрешение трябва да създаде всички необходими условия за работата на комисията за разследване и анализ на събитията, като:

1. запазване непроменена обстановката в мястото на възникване на събитието дотолкова, доколкото това не представлява нарушение на инструкциите и процедурите за действия при аварии;

2. предоставяне на неограничен достъп на членовете на комисията до всички проектни материали, експлоатационни документи (инструкции, процедури и др.) и до писмените обяснения на персонала;

3. предоставяне на всички експлоатационни данни, включително диаграми на регистриращите прибори, разпечатки, магнетофонни записи на оперативните разговори, оперативни дневници;

4. извършване на всички необходими пресмятания, лабораторни изследвания, изпитвания и проверки, фотографирание на съоръжения, системи и компоненти.

Чл. 16. (1) Комисията извършва разследване на събитието, което има за цел да събере и систематизира необходимата информация за успешното осъществяване на анализа и оценката на събитието, определянето на неговите коренни причини и коригиращите мерки.

(2) Разследването се извършва като правило в следните области:

1. определяне на експлоатационните състояния и другите условия преди възникването на събитието;
2. хронология на събитието;
3. реакция на съоръженията, системите и компонентите при възникване на събитието;
4. действия на персонала при възникване на събитието и в процеса на неговото развитие;
5. предвестници на събитието (ако има такива);
6. реакция на лицензианта или титуляря на разрешение и предприемане на мерки за възстановяване нормалното състояние на съоръжението;
7. радиологични последствия от събитието (ако има такива);
8. нарушения на нормативните изисквания на АЯР и на другите специализирани органи за контрол по чл. 13 ЗБИЯЕ;
9. важност на събитието за безопасността на съоръжението.

(3) Разследването на събитието започва колкото може по-скоро, за да се осигури, че информацията не е загубена или унищожена и че всички доказателства са налични. Разследването на събитието не трябва да възпрепятства персонала в неговите действия за достигане на стабилно състояние на съоръжението или обекта.

(4) Членовете на персонала, които са участници или свидетели на събитието, представят писмени обяснения за събитието. На основата на писмените обяснения, записите в оперативните дневници и показанията на записващите прибори комисията пристъпва към възпроизвеждане на хронологичната последователност на събитието, която се актуализира при получаване на нови данни.

Чл. 17. Разследването на събитието няма за цел да определя вината на персонала за допуснати грешки или нарушения или да дава препоръки за административни мерки. Основната цел на разследването е да установи фактите, свързани с възникването и развитието на събитието, за да могат да бъдат определени коренните причини и съответните коригиращи мерки за подобряване на безопасността на съоръжението или обекта.

Чл. 18. Комисията извършва анализ и оценка на събитието, които имат за цел да установят и оценят данните и фактите, свързани със следните фази на анализа:

1. възпроизвеждане на хронологичната последователност на събитието (какво се е случило);
2. определяне на отказите и нарушенията (как се е случило събитието);
3. анализ на причините:
 - а) директна (непосредствена) причина (защо се е случило събитието);
 - б) коренна причина (защо не е било предотвратено събитието);
4. оценка на важността на събитието за безопасността (какво би могло да се случи);
5. определяне на коригиращите мерки за предотвратяване повтарянето на събитието.

Чл. 19. (1) В процеса на анализа на базата на хронологичната последователност на събитието се определят отказите, дефектите, грешките и нарушенията и съответно се избират тези от тях, които трябва да бъдат анализирани в дълбочина. Определят се също директните (непосредствените) причини за всеки анализиран отказ, дефект, грешка или нарушение, коренните им причини и способстващите фактори.

(2) Анализът на събитията, свързани с човешкия фактор, трябва да съдържа причините и обстоятелствата, при които са се проявили проблемите в човешкото поведение, способствали възникването и развитието на събитието. В резултат на анализа се определят областите на човешките грешки и другите проблеми в човешкото поведение, които могат да бъдат свързани с процедурите, обучението, комуникациите, взаимодействието човек-машина, управлението или надзора.

Чл. 20. (1) На базата на определените в хода на анализа коренни причини за възникване на събитието лицензиантът или титулярят на разрешение определя съответни коригиращи мерки.

(2) Коригиращите мерки имат за цел да отстранят коренните причини за събитието и по този начин да предотвратят неговото повторно възникване.

(3) За всяка коригираща мярка се определят срокът за изпълнение и отговорностите по нейното изпълнение.

(4) Лицензиантът или титулярят на разрешение създава необходимата организация за контрол на изпълнението на коригиращите мерки.

Глава пета

ИЗПОЛЗВАНЕ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯТА ЗА СЪБИТИЯ В ЯДРЕНИ СЪОРЪЖЕНИЯ И ОБЕКТИ С ИЗТОЧНИЦИ НА ЙОНИЗИРАЩИ ЛЪЧЕНИЯ

Чл. 21. (1) Лицензиантът или титулярят на разрешение съхранява информацията за отклоненията, инцидентите и аварията през целия период на експлоатация на ядреното съоръжение или на обекта с източници на йонизиращи лъчения. Информацията трябва да съдържа подробно описание на събитието, причините, последствията за безопасността и предприетите коригиращи мерки.

(2) Лицензиантът или титулярят на разрешение създава система за управление на информацията за отклонения, инциденти и аварии, която трябва да създава условия за лесно сортиране и обработване на информацията и извличане на необходимите данни.

(3) На базата на информацията за отклонения, инциденти и аварии, както и на базата на експлоатационни данни лицензиантът или титулярят на разрешение извършва анализ на експлоатационния опит, включително статистически анализи по определени показатели за безопасна експлоатация. Информацията за откази на съоръжения, системи и компоненти се използва за актуализиране на вероятностната оценка на безопасността на ядреното съоръжение.

(4) Показателите за безопасна експлоатация на ядреното съоръжение и методиката за тяхното пресмятане се определят от лицензианта или титуляря на разрешение съгласувано с АЯР.

(5) При анализа на експлоатационния опит се определят тенденциите в поведението на персонала и работата на оборудването, както и тенденциите на различните показатели за безопасна експлоатация и се правят изводи и препоръки за подобряване експлоатацията и техническото обслужване на съоръженията, системите и компонентите, както и за усъвършенстване подготовката и обучението на персонала или за подобряване ръководството на дейностите по експлоатация на ядреното съоръжение или обекта с източници на йонизиращи лъчения.

Чл. 22. (1) Важността на събитията по отношение на ядрената безопасност и радиационната защита се определя на базата на Международната скала за класификация на ядрените събития (скалата ИНЕС) на Международната агенция по атомна енергия (МААЕ) - Виена.

(2) Методиката за определяне на важността на събитията по отношение на ядрената безопасност и радиационната защита (нивото по скалата ИНЕС) се определя с ръководство на председателя на АЯР, което се публикува на страницата на АЯР в интернет.

(3) Първоначалното ниво на събитието по скалата ИНЕС се определя от лицензианта или титуляря на разрешение, а окончателното ниво по скалата ИНЕС се определя от председателя на АЯР.

Чл. 23. (1) В съответствие с правомощията си по чл. 5 ЗБИЯЕ председателят на АЯР предоставя по съответния ред информация за събития в ядрените съоръжения и обектите с източници на йонизиращи лъчения на Република България на специализираните международни организации, в които страната ни членува, на държавни органи, юридически лица и гражданите.

(2) Гражданите се информират за събития, инциденти и аварии в ядрени съоръжения или в обекти с източници на йонизиращи лъчения също и от лицензианта или титуляря на разрешение на базата на скалата ИНЕС, както следва:

- а) за събития от нива 0 и 1 по скалата ИНЕС, когато тези събития могат да предизвикат обществен интерес или интерес в съседни страни - в срокове по преценка на лицензианта или титуляря на разрешението;
- б) за събития от нива 2 и 3 по скалата ИНЕС - не по-късно от 24 часа от възникване на събитието;
- в) за събития от ниво 4 до ниво 7 по скалата ИНЕС - незабавно, но не по-късно от един час от регистриране на събитието.

(3) Лицензиантът или титулярят на разрешението информира гражданите за отклонения, инциденти и аварии в ядрени съоръжения или в обекти с източници на йонизиращи лъчения чрез средствата за масово осведомяване, чрез интернет или по друг подходящ начин.

(4) Информирането на гражданите по ал. 2 не отменя задълженията на лицензианта или титуляря на разрешението и органите на изпълнителната власт за информиране на населението при аварии съгласно изискванията на наредбата по чл. 123 ЗБИЯЕ, Правилника за организацията и дейността по предотвратяване и ликвидиране на последствията при бедствия, аварии и катастрофи, както и съгласно вътрешния и външния аварийен план.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на наредбата:

1. "Външно въздействие" е въздействието на външно събитие, което не е свързано с експлоатацията на ядреното съоръжение или на обекта с източници на йонизиращи лъчения, но което би могло да въздейства върху безопасността му.
2. "Грешка на персонала" е единично непреднамерено неправилно въздействие върху органи за управление на технологичните процеси или единичен пропуск да се извърши правилно действие; или единично непреднамерено неправилно действие при техническо обслужване на съоръжения, системи и компоненти, важни за безопасността.
3. "Дефект" е неизправност или отклонение в работата на съоръжението, системата и компонента, което не е довело, но може да доведе до загуба на неговата работоспособност.
4. "Експлоатация" е цялата дейност, насочена към достигане по безопасен начин на целта, за която е било построено ядреното съоръжение или обектът с източници на йонизиращи лъчения. За ядрена централа това включва работа на мощност на ядрения реактор, пускане и спиране на реактора, изпитвания, техническо обслужване, ремонт, презареждане на ядреното гориво, инспекции по време на експлоатация и друга свързана дейност.
5. "Канал на система" е частта от системата, която изпълнява функциите на системата в зададен от проекта обем.
6. "Компонент" е оборудването, приборите, тръбопроводите, кабелите и другите изделия, които осигуряват изпълнението на зададени функции самостоятелно или в състав на системи и се разглеждат като структурни единици в анализите на надеждността и безопасността.
7. "Надпроектна авария" е аварията, чиито последствия са по-тежки от проектната авария, но без значително повреждане на ядреното гориво в ядрения реактор на ядрена централа, както и тежката авария.
8. "Отклонения от нормалната експлоатация" са отклоненията в работата на ядреното съоръжение или на обекта с източници на йонизиращи лъчения, при които има нарушение на определените предели и условия за експлоатация. При това могат да бъдат нарушени и другите определени от проекта предели и условия, включително пределите за безопасност.

9. "Отказ" е невъзможност на отделен компонент да изпълнява предвидените му от проекта функции или отклонение в работата на съоръженията, системите и компонентите, характеризиращо се с нарушаване на работоспособното им състояние.
10. "Площадка на ядреното съоръжение или на обекта с източници на йонизиращи лъчения" е територията в границите на охраняемия периметър, където са разположени сградите и съоръженията на ядреното съоръжение или на обекта с източници на йонизиращи лъчения.
11. "Пределни за безопасност" са определените в проекта стойности на параметрите на технологичния процес, отклоненията от които могат да доведат до авария.
12. "Пределни и условия за експлоатация" са съвкупност от правила, определящи пределните стойности на параметрите, функционалните възможности и начините на поведение на съоръженията, системите, компонентите и персонала, които са утвърдени по определения ред с цел осигуряване на безопасна експлоатация на ядреното съоръжение или на обекта с източници на йонизиращи лъчения.
13. "Проектна авария" е аварията, с отчитането на която се проектира ядреното съоръжение или обектът с източници на йонизиращи лъчения в съответствие с определените проектни предели, включително и за степен на повреждане на ядреното гориво или на източника на йонизиращи лъчения и изхвърляне на радиоактивни вещества в околната среда.
14. "Проектни основи" са съвкупност от условия и събития, изрично отчетени в проекта в съответствие с определени критерии така, че ядреното съоръжение или обектът с източници на йонизиращи лъчения може да ги издържи без превишаване на утвърдени предели с помощта на системите за безопасност.
15. "Работоспособност" е състояние на съоръжението, системата или компонента, при което те могат да изпълнят проектните си функции.
16. "Система" е съвкупност от компоненти, предназначена да изпълнява определени функции.
17. "Система за безопасност" е система, важна за безопасността, осигуряваща безопасното спиране на ядрения реактор в ядрената централа или спиране на основния технологичен процес в друго ядрено съоръжение или обект с източници на йонизиращи лъчения, или отвеждане на остатъчната топлина от активната зона на ректора, или ограничаване на последиците от очакваните експлоатационни събития и проектните аварии.
18. "Съоръжения, системи и компоненти, важни за безопасността" са системите за безопасност, а също така съоръженията, системите и компонентите за нормална експлоатация, отказите на които нарушават нормалната експлоатация на ядреното съоръжение или на обекта с източници на йонизиращи лъчения или препятстват отстраняването на отклоненията от нормалната експлоатация и могат да водят до проектни и надпроектни аварии.
19. "Съоръжения, системи и компоненти за нормална експлоатация" са предназначени за нормална експлоатация на ядреното съоръжение или на обекта с източници на йонизиращи лъчения съоръжения, системи и компоненти.
20. "Тежка авария" е аварията, която предизвиква значително повреждане на ядреното гориво в реактор на ядрена централа или повреждане на източник на йонизиращи лъчения, съдържащ радиоактивни вещества, в обект с източници на йонизиращи лъчения.
21. "Функции на безопасност" е конкретна цел, която трябва да бъде постигната за осигуряване на безопасността. Функциите на безопасност включват: управление на реактивността или на условията на технологичния процес, охлаждане на ядреното гориво или на радиоактивните вещества и задържане на радиоактивните вещества в определените граници.
22. "Ядрено-опасен режим" е режим на експлоатация на ядреното съоръжение, който може да доведе до ядрена авария.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Наредбата отменя Наредба № 2 на Комитета за използване на атомната енергия за мирни цели за случаите и реда за уведомяване на Комитета за използване на атомната енергия за мирни цели за експлоатационни изменения, събития и аварийни състояния, свързани с ядрената и радиационната безопасност (обн., ДВ, бр. 26 от 1988 г.; попр., бр. 28 от 1988 г.).

§ 3. (1) Нарушенията на наредбата се установяват с актове, съставени по реда на Закона за безопасно използване на ядрената енергия и Закона за административните нарушения и наказания.

(2) Неизпълнението на изискванията на наредбата се наказва като административно нарушение по смисъла на чл. 140 ЗБИЯЕ, освен ако не подлежи на по-тежко наказание.

§ 4. Председателят на Агенцията за ядрено регулиране дава указания за прилагането на наредбата и издава ръководства, методики и други документи за нейното прилагане.

§ 5. Лицензиантите или титулярите на разрешения привеждат в съответствие с изискванията на наредбата своята система за събиране, регистрация, разследване, анализ и оценка на събитията, както и за определяне и прилагане на коригиращите мерки за предотвратяване на повторното им възникване в срок една година от датата на обнародването на наредбата в "Държавен вестник".

§ 6. Наредбата се издава на основание чл. 19, ал. 1, т. 8 от Закона за безопасно използване на ядрената енергия.